

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
Danila Bojovića bb
P.f. 91
81402 Nikšić
Crna Gora

UNIVERSITY OF MONTENEGRO
FACULTY OF PHILOLOGY
Danila Bojovića bb
P.O. Box 91
81402 Nikšić
Montenegro

Tel.: +382 40 224 008, 243 912, Fax: +382 40 224 008, www.filoloski.ucg.ac.me, e-mail: filoloski@ucg.ac.me

---

Broj: 01- *1473/3*
Nikšić, 6. 7. 2023.

UNIVERZITET CRNE GORE
Odboru za doktorske studije

U skladu sa Pravilima doktorskih studija dostavljamo Prijedlog komisije za ocjenu podobnosti teme i kandidatkinje mr Lidije Vojinović.

 DEKAN
Igor Lakić
Prof. dr Igor Lakić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
Broj: 01- 1473/2
Nikšić, 06. 07. 2023.

Na osnovu člana 64 stav 2 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore, a u vezi sa članom 32 Pravila doktorskih studija, Vijeće Filološkog fakulteta na sjednici održanoj 06. jula 2023. godine, utvrdilo je

PRIJEDLOG

I

Prijava teme doktorske disertacije *Književnost kao mjesto sjećanja – kultura pamćenja ratova XX vijeka u savremenoj južnoslovenskoj književnosti* kandidatkinje mr Lidije Vojinović ispunjava formalne uslove za nastavak procedure.

II

Predlaže se sastav komisije za ocjenu podobnosti teme i kandidatkinje mr Lidije Vojinović pod navedenim nazivom u sljedećem sastavu:

1. Doc. dr Jelena Knežević, docent Filološkog fakulteta UCG, mentorka
2. Prof. dr Ljiljana Pajović Dujović, redovna profesorica Filološkog fakulteta UCG, članica
3. Doc. dr Olga Vojičić Komatina, docent Filološkog fakulteta Univerziteta Crne Gore, član

DEKAN

Igor Lakić
Prof.dr Igor Lakić

Prijava: 03. 07. 2023.			
Crta	Broj	Prilog	Vrijednost
01	1473		

PRIJAVA TEME DOKTORSKE DISERTACIJE

OPŠTI PODACI O DOKTORANDU	
Titula, ime i prezime	Mr Lidija Vojinović
Fakultet	Filološki fakultet
Studijski program	Crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti
Broj indeksa	1/22
Ime i prezime roditelja	Drago Vojinović
Datum i mjesto rođenja	25. 02. 1997. Nikšić
Adresa prebivališta	Staro Pazarište 12 Nikšić
Telefon	069 317 939
E-mail	lidijavojinovic123@gmail.com
BIOGRAFIJA I BIBLIOGRAFIJA	
Obrazovanje	<ul style="list-style-type: none"> – Doktorske studije, Studijski program za crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti, Nauka o književnosti, Filološki fakultet, Univerzitet Crne Gore; – Magistar književnih nauka, Studijski program za crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti, Nauka o književnosti, Filološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, srednja ocjena A (10,00); – Specijalista crnogorskog jezika i južnoslovenskih književnosti, Filološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, srednja ocjena A (9,93); – Bachelor crnogorskog jezika i južnoslovenskih književnosti, Filološki fakultet, Univerzitet Crne Gore, srednja ocjena A (9,82).
Radno iskustvo	<ul style="list-style-type: none"> – Profesorica u OŠ „Luka Simonović“ u Nikšiću (maj 2023); – Profesorica u OŠ „Braća Ribar“ u Nikšiću (april 2023); – Profesorica u OŠ „Braća Labudović“ u Nikšiću (februar, mart 2023); – Profesorica u OŠ „Luka Simonović“ u Nikšiću (decembar

	2022) – Novinarka na portalu Mladi Nikšića, NVO Mladiinfo Montenegro (novembar 2021 – februar 2022); – Profesor-pripravnik u OŠ „Luka Simonović“ u Nikšiću (januar – oktobar 2020).
Popis radova	Vojinović, L. i Knežević, J. (2019) Umjetnik između apolinijskog i dionizijskog principa – Smrt u Veneciji Tomasa Mana, <i>Folia linguistica et litteraria</i> , br. 28, Nikšić: Filološki fakultet, str. 101–111; Vojinović, L. (2021) Njegošev bibliotečki kosmos, <i>Komunikacija i kultura</i> , br. 12, str. 236–238. Vojinović, L. (2021) Sveobnavljajući lirski život, zbirka pjesama <i>Tiha svilenost</i> , Cetinje: Obod.
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Na službenom jeziku	Književnost kao mjesto sjećanja – kultura pamćenja ratova XX vijeka u savremenoj južnoslovenskoj književnosti
Na engleskom jeziku	Literature as a Site of Memory – The Culture of Remembering 20th Century Wars in Contemporary South Slavic Literature
Obrazloženje teme	
<p>Postojanje razvijenog interdisciplinarnog i veoma plodonosnog polja proučavanja procesa sjećanja u novije vrijeme neizostavno se proširilo na sferu književnosti. Sagledavanje književnog teksta kao prostora sjećanja podrazumijeva kompleksno pronicanje u prirodu njegovog narativnog oblikovanja, te definisanje i razumijevanje tekstualnih strategija kojima se pripovijeda o individualnim i kolektivnim predstavama prošlosti. U odabranom korpusu, sa akcentom na ratove XX vijeka, književni tekst funkcioniše kao čin naknadne rekonstrukcije istorijske prošlosti, pri čemu njena naratizacija nije usmjerena samo na proces redefinisanja traumatičnog pamćenja pojedinca i kolektiva, već i postepeno prevazilaženje sjećanja na prošlost. Naime, književnost ostvaruje važnu etičku i humanističku dimenziju, koja se ogleda u izgradnji pomirljivije verzije budućnosti kroz sjećanje na zajedničko bolno iskustvo prošlosti. Savremena južnoslovenska književnost, pisana nakon 2000. godine, pokazuje tendenciju prema takvoj kulturološkoj i</p>	

transnacionalnoj paradigmi.

Pregled istraživanja

Kompleksnost procesa pamćenja i njegovog uticaja na čovjeka i njegovo psihološko stanje predmet je mnogobrojnih studija (psiholoških, filozofskih, socioloških, istorijskih, antropoloških), odnosno obuhvata multidisciplinarno polje istraživanja koje, pored navedenih, uključuje kulturološka i književna tumačenja.

Njemački egiptolog i kulturolog Jan Assmann (Assmann) u knjizi *Kulturno pamćenje* (1961) istražuje polje kolektivnog pamćenja zajednice, diferencirajući individualno pamćenje pojedinca od pamćenja određene društvene skupine. Samim tim što više nije podređena individualnoj svijesti, kultura pamćenja, kako je definiše Assmann (2005), predstavlja univerzalni fenomen, a tamo gdje grupa ljudi imaginira slike iz prošlosti kako bi potvrdila vlastiti identitet, ona implicira stvaranje čitavih zajednica pamćenja. Pojam kultura pamćenja, zapaža Alajda Assmann (Aleida Assmann 2012), aktivno se počeo upotrebljavati u naučnom diskursu i komunikaciji 90-ih godina prošlog vijeka, kada je aktuelna stvarnost stvorila potrebu za preispitivanjem prošlosti i njenih posljedica po život u različitim nacionalnim sredinama. U takvim okolnostima, ključni problem nije obuhvatao samo mehanizam pamćenja traumatične prošlosti izazvane ratovima, već i pokušaje zaboravljanja ili makar prevladavanja onoga što je dezintegrisalo društvo i njegove članove. Detaljnim razmatranjem ove problematike bavio se Todor Kuljić u obimnoj studiji *Kultura sjećanja* (2006), uočavajući da postupak sjećanja na prošlost ne podrazumijeva potpuno samoočišćenje, već način da se objektivno i kritički sagledaju alternativne verzije prošlosti, tj. da se iskaže tolerantnost prema pluralizmima različitih pamćenja sa kojima se suočavamo.

Kompilacija velikog broja radova koji na različite načine pristupaju temi sjećanja, najprije kroz sagledavanje odnosa prema traumi prošlosti (posttraumatsko sjećanje), sadržana je u zborniku *Opasna sjećanja i pomirenje: Kontekstualna promišljanja o religiji u postkonfliktnom društvu* (2011) koji su uredili Srđan Sremac, Zoran Grozdanov i Nikola Knežević. U pomenutom zborniku nalazi se rad Alajde Assmann *Transformativna snaga sjećanja* u kojem autorka, posredstvom sjećanja na Holokaust, tretira pomjerenje paradigme od zaborava prošlosti prema neophodnosti njenog pamćenja. Od izuzetne

važnosti je i zbornik *Kolektivno sjećanje i politike pamćenja* (2015) koji obuhvata prevode brojnih relevantnih radova o ovoj problematici, urednika Mikala Sladečeka, Jelene Vasiljević i Tamare Petrović. Naročito skrećemo pažnju na članak francuskog sociologa Morisa Albvaša (Maurice Halbwaks) *Kolektivno i istorijsko pamćenje*, istraživanja francuskog filozofa Žak le Gofa (Jacques Le Goff), koji se bavio proučavanjem odnosa pamćenja i istorije, radove Pola Rikera (Paul Ricoeur) i Dejvida Blajta koji su istraživali mogućnosti zloupotrebe pamćenja u svrhu konstituisanja ideologije i moći. Na tragu ovih koncepcija, američki sociolog Džefri Olik (Jeffrey Olick 1999) kao najveću klopku sjećanja vidi njegovo iskorišćavanje za različite političke aktivnosti, dok francuski historičar Pjer Nora (Pierre Nora 2007) razmatra na koji način istorija dovodi do iščezavanja sjećanja, samim tim što je ona uvijek nepotpuna i problematična slika onoga što je bilo. Klajn i Nikols (Klein, Nichols 2012) sjećanje posmatraju u sklopu formiranja čovjekovog ličnog identiteta, o čemu je pisala Jasna Ćurković u radu *Izgradnja identiteta na temelju pamćenja i zaboravljanja* (2009), kao i Luka Đukić u članku *Ranjivost identiteta i pamćenja: Jasenovac, Ricoeur i smrt Boga* (2018).

Kako je predmet našeg istraživanja književnost koja je u funkciji mjesta sjećanja, neophodno je uočiti na koji način su autori pristupali njegovom narativnom oblikovanju. Interdisciplinarni priručnik *Cultural Memory Studies* (2008) i knjiga Astrid Erl (Erl) *Memory in Culture* (2011), u tom pogledu, neprocjenjiva su polazišta u istraživanju. Naročito izdvajamo rad Birgit Nojman (Neumann) *The Literary Representation of Memory* (2008) u kojem uvodi termin *fikcije sjećanja*, prepoznajući da književnost specifičnim tehnikama gradi sopstvene svjetove pamćenja, kao i članak Renate Lahman (Lachman) *Mnemonic and Intertextual Aspects of Literature* (2008) u kojem autorka zaključuje da je svaki tekst čin pamćenja, ali istovremeno i novo tumačenje, pri čemu se njihovi autori uvijek oslanjaju na druge tekstove svoje ili tuđe kulture. Maks Sanders (Max Saunders 2006) skreće pažnju da u književnosti ne možemo tragati za vjerodostojnom slikom prošlosti, već isključivo za načinima i tehnikama pisanja, dok su Erl i Rignej (Erl, Rigney 2006) na sličan način zaključile da književnost pomaže u uspostavljanju kolektivnih sjećanja, ali se njeno sjećanje na prošlost modeluje u obliku narativa. Basler (Basseler) i Birke (2022) govore o mimezisu pamćenja, odnosno činjenici da, kroz određene strategije pisanja, književni tekstovi mogu proizvesti efekte slične pamćenju. Mozavi (Mousavi

2018) i dr. uočavaju da sjećanje ne pripada samo pojedincima, nego i kolektivu (etničkim, nacionalnim i drugim grupama), pa bi kosmopolitska verzija književnosti, prema ovim autorima, podrazumijevala potiskivanje graničnog pogleda na književnost i zaokret ka planetarnom književnom humanizmu. Milevski i Vetenkamp (Wetenkamp 2022) u radu *Introduction: Relations between Literary Theory and Memory Studies* naročito izdvajaju koncept postmemorije Marijane Hirš (Marianna Hirsch), gdje se postmemorija kao oblik transgeneracijskog rekonstruktivnog sjećanja ne bazira samo na pasivnom prenošenju prošlosti kao traumatičnog iskustva, već na potrebi da generacije koje slijede pamte i čuvaju prošlost predaka.

O interakciji koju književnost uspostavlja sa tri vremenske dimenzije (prošlost, sadašnjost i budućnost), piše Šarlote Lind (Charlotte Linde 2015) ocjenjujući da je pamćenje u naraciji uvijek društveno i okrenuto prema publici. Književna djela, kao jedna vrsta muzeja sjećanja, često ulaze u proces kanonizacije, ali je, prema objašnjenju Herberta Grejbsa (Grabes 2006), funkcija kanona da pokažu kako kulturno nasljeđe stupa u dijalog sa sadašnjošću, pružajući različite mogućnosti interpretacije i tumačenja. Andrea Peris (Andreaa Paris 2017) polazi od toga da se sjećanje vezuje za fenomen kulturne dinamike, posredstvom koje čitaoci, u dodiru sa tekstom, aktiviraju prethodna iskustva, misli i sjećanje na neka druga književna djela. Škopljanac (2012) zaključuje da je književnost izvrstan primjer kulturne djelatnosti koja je zasnovana na individualnom pamćenju autora – kao stvaraoca teksta i čina naknadnog stvaranja koje se realizuje kroz čitaočevu aktivnost, pri čemu je proces recepcije teksta uvijek usamljeni čin.

Za potrebe istraživanja, pored izdvojenih, važna je knjiga Dejana Đurića *Između književnosti i pamćenja: prisjećanje zaboravljenog* (2018), doktorska disertacija Mirjane D. Ćorković *Kultura sjećanja u proznoj rumunskoj manjinjskoj književnosti* (2014), a s obzirom na to da je u korpus našeg rada uključena savremena južnoslovenska književnost, i knjiga Sanjina Kordića *Književnost sjećanja: Kulturalno pamćenje i reprezentacija prošlosti u novijoj bošnjačkoj književnosti* (2012).

Cilj i hipoteze

Cilj našeg istraživanja je da, polazeći od teorije kulturnog pamćenja Jana i Alajde Asman

(Aleida Assmann), utvrdimo različite naratološke postupke prezentacije sjećanja na ratove XX vijeka u savremenoj južnoslovenskoj književnosti, osvjetljavajući dublje značenjske slojeve teksta i fokusirajući se na mnemotehničku funkciju književnosti, te njenu vezu sa kulturom. Naša pažnja biće usmjerena na ispitivanje tekstualnog i intertekstualnog povezivanja Drugog svjetskog rata i ratova devedesetih godina, kao i odnošenje prema individualnom i kolektivnom pamćenju prošlosti unutar književnog teksta. Iz navedenog cilja proizlaze i sljedeće hipoteze:

Hp1: Na odabranom korpusu, koji čine djela savremene južnoslovenske književnosti, bez obzira na heterogenost njihovih stilskih i poetičkih obilježja, moguće je izdvojiti i podvrgnuti književnoj i semantičkoj analizi mjesta sjećanja na zajedničku prošlost južnoslovenskih naroda u 20. vijeku i izvojiti njihove zajedničke karakteristike.

Hp2: U odabranim romanima savremene južnoslovenske književnosti akt sjećanja se konstruiše kroz različite elemente romaneskne strukture, pri čemu junaci romana funkcionišu kao figure sjećanja – nosioci preovlađujuće bolnog i traumatičnog iskustva prošlosti.

Hp3: Kao specifični oblik pamćenja prošlosti, iako u fikcionalnom obliku, savremena južnoslovenska književnost preispituje individualno i kolektivno pamćenje zajednice, tretirajući posljedice traumatičnih istorijskih događaja iz 20. vijeka, kao i njihov uticaj na pojedinca i društvo.

Hp4: Kako književni tekst stupa u dijalog sa drugim tekstovima, a imajući u vidu vremenski opseg i tlo na kojem su nastali romani našeg korpusa, uspostavlja se kulturološka paradigma proučavanja književnog sjećanja na istovjetne događaje.

Hp5: Svaki književni tekst, pored značenja, proizvodi humanističke vrijednosti, pa proučavanje odabranih romana sa aspekta teorije pamćenja otvara mogućnost za prevazilaženje nacionalnih granica u kojima su oni nastali što, na širem planu, podrazumijeva pokušaj kritičkog sagledavanja i prevazilaženja prošlosti.

Hp6: Interakcija različitih kultura (unutar romana i intertekstualno) doprinosi uspostavljanju transkulturalnog aspekta, koji se ogleda i u postojanju zajedničkog – 'nacionalnog' sjećanja, čime se brišu postojeće granice i formira jedinstveni kulturni

prostor otvoren za dijalog o sjećanju na prošlost.

Materijali, metode i plan istraživanja

U prvoj fazi rada na doktorskoj disertaciji pristupa se konstruisanju odgovarajućeg konceptualnog okvira istraživanja, uz odabir adekvatnih teorijskih postavki i određenje ključnih pojmova u skladu s njim. Razrada teorijskog okvira pruža mogućnost da se uporedno sagledaju i prouče različiti koncepti kulture pamćenja i sjećanja u književnosti, što će olakšati proces postavljanja ključnih hipoteza. Cilj je ne samo postaviti čvrst interpretativni okvir proučavanja, već i ispitati opravdanost uvođenja određenog koncepta radi dalje provjere i dokazivanja hipoteza. Primjenljivost odabrane teorije potvrdićemo u semantičkoj analizi savremenih južnoslovenskih romana koji se bave sjećanjem na prošlost, pri čemu smo i vremenski ograničili način njihovog odabira (romani koji su objavljivani od 2000. godine do danas). U posljednjih dvadesetak godina nastajala je književnost u kojoj se na različite načine tretira mehanizam sjećanja na ratove prošlog vijeka. Pažnja ovog istraživanja biće usmjerena na fabularnu povezanost i odnos Drugog svjetskog rata prema ratovima koji su vođeni devedesetih godina. Premda su romani izabrani iz nacionalnih književnosti različitih naroda koji žive na prostoru nekadašnje Jugoslavije, u prvom dijelu istraživanja težište će biti na sagledavanju analogija, njihovom katalogizovanju i grupisanju.

Teorijski okvir se oslanja na istraživanja kulturnog pamćenja njemačkih istraživača Jana i Alajde Asman, a u interpretativnom postupku ćemo koristiti dostignuća naratoloških i semiotičkih studija, osnovne koncepte koji proizlaze iz strukturalističkih i poststrukturalističkih načina tumačenja teksta, kao i metode imagologije i teorije kulture.

Dosadašnjim istraživanjem, radi formiranja korpusa, sljedeći romani pokazali su se indikativnim za buduće proučavanje: *Semper Idem* Đorđa Lebovića (2005), koji bi se mogao svrstati i u porodične hronike, *Doba mjedi* Slobodana Šnajdera (2015), *Mađarska rečenica* Andreja Nikolaidisa (2016), *Šindlerov lift* Darka Cvijetića (2018), *Pas i kontrabas* Saše Ilića (2019), *Pod oba sunca* Ognjena Spahića (2020). U navedenim romanima gotovo svi elementi narativne strukture usmjereni su na kompleksno preispitivanje kategorije sjećanja na istorijsku prošlost. Potpunijem razumijevanju iste problematike doprinose

obimniji romani hronike *Dvori od oraha* Miljenka Jergovića (2003) i *Putujuće kazalište* Zorana Ferića (2020), koji narativno zahvataju čitav XX vijeka, ali im je u fokusu porodična priča. Korpus se može proširiti romanima koji na isti način tretiraju ratove 90-ih godina, bez značajnijeg uspostavljanja veza sa prethodnom jugoslovenskom istorijom: *Kad sam bio hodža* Damira Ovčine (2016), *Uhvati zeca* Lane Bastašić (2018), *Ništa lakše od umiranja* Elvedina Nezirovića (2019), *U kasno ljeto* Magdalene Blažević (2022), *Niko nije zaboravljen i ničega se ne sećamo* Mirjane Drljević (2022).

U cilju testiranja postavljene hipoteze, a shodno predmetu i cilju istraživanja, u radu ćemo koristiti osnovne metode naučnog saznanja koje su primjenljive u području društveno-humanističkih nauka (analitičko-sintetički metod, metod indukcije i dedukcije, metod generalizacije i metod dokazivanja), metode književne analize (strukturalistički, semiotički, fenomenološki pristup, metode savremene naratologije), kao i metode kulturoloških studija u okviru interdisciplinarnog pristupa (istorijsko-komparativni i aksiološki metod, metode sociološke teorije sistema).

Pripremni dio istraživanja, koji uključuje prikupljanje građe i njenu klasifikaciju, podrazumijeva pronalaženje i odabir reprezentativnih romana koji, bez obzira na različite strategije pisanja, tretiraju problem sjećanja na ratove XX vijeka na južnoslovenskom prostoru. Odabir građe uslovljen je teorijskim konceptom koji pomaže u identifikovanju onih elemenata narativne strukture za koje se može utvrditi da funkcionišu kao mjesta sjećanja na prošlost, ali i od načina na koji se pristupa obradi date teme (da li se autor isključivo bavi samo sjećanjem na neki od ratova XX vijeka ili ih dovodi u međusobnu vezu). Mogućnost složenog pristupa ovoj problematici, uz upotrebu raznovrsnih pripovjedačkih strategija, kompleksnu naraciju i sveobuhvatno predstavljanje ljudskih sudbina, uslovlila je opredijeljenost za žanr romana, koji na specifičan način tretira istorijske istine, sjedinjuje fikciju i stvarnost i preispituje neke od velikih metanarativa prošlosti.

Analitičko-interpretativnim postupkom, a uz primjenu ključnih teorijskih pojmova, podvrgnućemo strukturalnoj i semantičkoj analizi svaki od romana unutar odabranog korpusa, sa ciljem izdvajanja pojedinačnih odlika narativne strukture i ključnih aspekata značenjskih struktura. Na temelju strukturalističkog metoda, izdvojićemo i proučiti

osnovne elemente unutrašnjeg svijeta tekstova, način njihove organizacije i funkcionisanja u kontekstu problema sjećanja na prošlost (odnos fabule i sižea, modelovanje likova, tehnike pripovijedanja, prostorne i vremenske nizove). Svaka od pomenutih strukturalnih jedinica nosilac je određenog smisla, pa će fenomenološki i semiotički metod biti ključni u razumijevanju kompleksnih značenjskih slojeva teksta ili onih čija konkretizacija izmiče čitaočevom razumijevanju. Način organizacije naracije i njenih sastavnih činilaca omogućava da se ispituju osnovne karakteristike tekstova koji pripadaju jednom žanru, ali i da se utvrde njegove granice (otvorenost romana prema drugim žanrovima, naglašena dokumentarnost, fragmentarnost, raslojenost poetičkih postupaka itd.).

Na temelju pojedinačnih interpretacija i potpunijeg razumijevanja unutrašnjih slojeva teksta, nastojaćemo da ponudimo sintezu, tačnije katalog korišćenih tekstualnih strategija koje su karakteristične za književnost sjećanja i odnošenja prema prošlosti. Pomenuta analitičko-sintetička metoda bliska je metodama indukcije i dedukcije, koje predstavljaju dva oprečna pola istraživanja i temelje se na definisanju pojedinačnih činilaca da bi se došlo do opštih zaključaka.

Implementacija komparativne metode (dakle, ne samo pojedinačna analiza, već i poredbeno proučavanje tekstova iz različitih nacionalnih književnosti) dopriniće izdvajanju pojedinačnih i zajedničkih narativnih postupaka kojima se, u književnosti sjećanja na ratove prošlog vijeka, ostvaruje sličan ili isti značenjski potencijal. Posebna i opšta svojstva izdvojena interpretacijom u završnom dijelu rada, primjenom metode generalizacije, doprinose izvođenju opštih zaključaka, čime se postiže sveobuhvatnost u pristupu i obradi teme. Kohezijom pomenutih postupaka ostvaruje se metoda dokazivanja – provjeravanje tačnosti glavne i sporednih hipoteza u istraživanju.

Kako je književnost produkt kulture (ne samo iz koje potiče, već i sa kojom ostvaruje interakciju), metode kulturalnih/ interkulturalnih studija pružaju mogućnost da se pored imanentnog (unutrašnjeg), primijeni spoljašnji pristup u proučavanju teksta. Na taj način je moguće razumjeti kako romani iz različitih nacionalnih književnosti uspostavljaju odnos prema kulturnom pamćenju vlastite zajednice, ali i izvesti zaključke koji se tiču sveobuhvatnog kolektivnog pamćenja ratova prošlog vijeka na južnoslovenskom tlu.

Interdisciplinarnost teme istraživanja otvara prostor za imagološke studije (naročito tamo

gdje se uspostavlja odnos prema drugoj kulturi i naciji), studije sjećanja i studije traume, pri čemu sjećanje kroz književnost prepoznajemo kao postupak liječenja traume, a s obzirom na kulturološki aspekt, i jedan vid dijaloga o njoj. Ovakvo istraživanje je i kvalitativnog karaktera, naročito kada se uzme u obzir metoda raznovrsnost u pristupu temi, kombinovanje unutrašnjeg i spoljašnjeg pristupa u tumačenju teksta, postmodernističke tendencije autora prema dekonstrukciji prošlosti i njenih narativa, kao i mogućnost oslanjanja na kulturološke studije koje omogućavaju komunikaciju između tekstova proizvedenih u različitim nacionalnim sredinama.

Očekivani naučni doprinos

Naučni doprinos rada ogleda se u inovativnom pristupu djelima savremene južnoslovenske književnosti, koja do sada gotovo uopšte nijesu bila predmet proučavanja nauke o književnosti niti su proučavana u komparativnom ključu. Time bi nastala prva komparativna studija romana savremene južnoslovenske književnosti koji se mogu identifikovati kao književnost sjećanja. Konkretni proizvod istraživanja biće svojevrsni katalog strukturalnih odlika i semantičkih aspekata na osnovu kojih ih svrstavamo u književnost sjećanja, te isticanje značaja takve književnosti u okviru kulture pamćenja. Poredbeno otkrivanje značajnih analogija u ponuđenom korpusu, uprkos raznorodnim načinima tretiranja fenomena sjećanja u književnosti, predstavlja doprinos komparatistici uopšte, ali i relevantno polazište za buduća istraživanja pomenute problematike. Interdisciplinarni pristup, koji obuhvata primjenu metoda (trans)kulturalnih studija, doprinosi potpunijem osvjetljavanju društveno-istorijskog konteksta u kojem su djela nastajala i omogućava da se produbi način njihovog razumijevanja, ali i istakne važnost recepcije u kontekstu prevazilaženja istorijskih podjela. Pored konkretnog teorijskog i metodološkog doprinosa, ovakva studija podstiče razvoj crnogorskog jezika kao jezika nauke i predstavlja pionirski doprinos proučavanju crnogorske književnosti 21. vijeka.

Spisak objavljenih radova kandidata

Vojinović, L. i Knežević, J. (2019) Umjetnik između apolinijskog i dionizijskog principa – Smrt u Veneciji Tomasa Mana, *Folia linguistica et litteraria*, br. 28, Nikšić: Filološki fakultet, str. 101–111;

Vojinović, L. (2021) Njegošev bibliotečki kosmos, *Komunikacija i kultura*, br. 12, str. 236–

238.

Vojinović, L. (2021) Sveobnavljajući lirski život, zbirka pjesama *Tiha svilenost*, Cetinje: Obod.

Popis literature

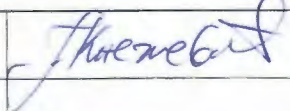
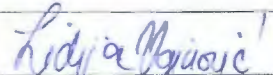
1. Albvaš, M. (2015) Kolektivno i istorijsko pamćenje, U: Sládeček, M., Vasiljević, J., Petrović-Trifunović, T. (prir.) *Kolektivno sećanje i politike pamćenja*, Beograd: Zavod za udžbenike, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, str. 29–62.
2. Assmann, A. (2011) *Duga senka prošlosti*, Beograd: Biblioteka XX vek.
3. Assmann, A. (2011) Transformativna snaga sećanja, U: Sremac, S., Gvozdenov, Z., Knežević, N. (ur.) *Opasna sećanja i pomirenje, Kontekstualna promišljanja o religiji*, Rijeka: Ex Libris, str. 195–215.
4. Assmann, J. (2005) *Kulturno pamćenje*, Zenica: Vrijeme.
5. Basseler, M., Birke, D. (2022) Mimesis of Remembering, *Journal of Literary Theory*, Vol. 16 (2), pp. 213–238,
dostupno na: <https://doi.org/10.1515/jlt-2022-2023>, [pristupljeno 13. juna 2023. godine].
6. Bastašić, L. (2018) *Uhvati zeca*, Beograd: Kontrast izdavaštvo.
7. Blažević, M. (2022) *U kasno ljeto*, Beograd: Booka.
8. Charlot, L. (2015) Memory in Narrative, *The International Encyclopedia of Language and Social Interaction*, pp. 1–9.
DOI: <https://doi.org/10.1002/9781118611463.wbielsi121>.
9. Ćorković, D. M. (2014) *Kultura sjećanja u proznoj rumunskoj manjinskoj književnosti*, Univerzitet u Beogradu: Filološki fakultet.
10. Ćurković, J. (2009) Izgradnja identiteta na temelju pamćenja i zaborava U: Holjevac, Ž. (ur.) *Identitet like: Korijeni i razvitak*, Zagreb: Institut Ivo Pilar, str. 607–62.
11. Cvijetić, D. (2019) *Schindlerov lift*, Beograd: Književna radionica Rašić.
12. Drljević, M. (2022) *Niko nije zaboravljen i ničega se ne sećamo*, Beograd: Booka.
13. Đukić, L. (2018) Ranjivost identiteta i pamćenja: Jasenovac, Ricoeur i smrt Boga, *Kairos*, br. 1, str. 63–74.
14. Đurić, D. (2018) *Između književnosti i pamćenja: prisjećanje zaboravljenoga*, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci: Rijeka.

15. Erll, A. (2011) *Memory in Culture*, US: Palgrave Macmillan.
16. Erll, A. and Nünning, A. (2008) *Cultural Memory studies*, Berlin: Walter de Gruyter.
17. Ferić, Z. (2020) *Putujuće kazalište*, Beograd: Booka.
18. Hobsbom, E. (2015) Kako se tradicije izmišljaju, Kolektivno i istorijsko pamćenje U: Sládeček, M., Vasiljević, J., Petrović-Trifunović, T. (prir.) *Kolektivno sećanje i politike pamćenja*, Beograd: Zavod za udžbenike, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, str. 213–227.
19. Ilić, S. (2019) *Pas i kontrabas*, Novi Sad: Orfelin izdavaštvo.
20. Jergović, M. (2003) *Dvori od oraha*. Zagreb: Durieux.
21. Klein, B. S. i Nichols, S. (2012) Memory and the Sense of Personal Identity, *Mind*, Vol 121, str. 677–702, doi: 10.1093/mind/fzs080.
22. Knežević, J. (2016) Neue montenegrinische Literatur – Eine Herausforderung an die Unabhängigkeit, *LICHTUNGEN, Zeitschrift für Literatur, Kunst und Zeitkritik*, 146/XXXVII, Graz: Lichtungen – Verein für Literatur & Kunst, S. 90–93. [ISSN 1012-4705]
23. Kordić, S. (2012) *Književnost sjećanja: Kulturalno pamćenje i reprezentacija prošlosti*, Sarajevo: Slavistički komitet.
24. Kuljić, T. (2006) *Kultura sećanja*, Beograd: Čigoja.
25. Lachmann, R. (2008) Mnemonic and Intertextual Aspects of Literature, In: Erll, A., Nünning A. (ed.) *Cultural memory studies*, pp. 301–303.
26. Lebović, Đ. (2002) *Semper idem*, Beograd: Narodna knjiga – Alfa.
27. Milevski, U., Wetenkamp, L. (2022) Introduction: Relations between Literary Theory and Memory studies, *Journal of Literary Theory*, Vol. 16, dostupno na: <https://doi.org/10.1515/jlt-2022-2022>, [pristupljeno 26. maja 2022. godine].
28. Mousavi, S M., Pourgiv, F., Hadaegh, B. (2018) Cultural Memory Studies and the Idea of Literature: A Cosmopolitan Critique, *Journal of Humanistic and Social Studies*, Vol. 13, No. 1, pp. 61–71.
29. Nezirović, E. (2019) *Ništa lakše od umiranja*, Beograd: Laguna

30. Nikolaidis, A. (2016) *Mađarska rečenica* (MR), Cetinje: OKF.
31. Nora, P. (2015) Pamćenje istorije, Pamćenje istoričara, U: Sladeček, M., Vasiljević, J., Petrović-Trifunović, T. (prir.) *Kolektivno sećanje i politike pamćenja*, Beograd: Zavod za udžbenike: Institut za filozofiju i društvenu teoriju, str. 283–294.
32. Numann, B. (2006) The literary representation of Memory, In: Erll, A., Nünning A. (ed.) *Cultural memory studies*, pp. 333–345.
33. Olick, J. (1999) Collective Memory: The Two Cultures, *Sociological Theory*, Vol. 17. No. 3, pp. 333–348.
34. Ovcina, D. (2016) *Kad sam bio hodža*, Sarajevo: Buybook.
35. Paris, A. (2017) Literature as Memory and Literary Memories: From Cultural Memory and to Reader-Response Criticism, In: Erll, A, et al. (ed.) *Literature and Cultural Memory*, Brill Rodopi: Boston, pp. 95–107.
36. Saunders, M. (2006) Life-Writing, Cultural Memory, and Literary Studies, In: Erll, A., Nünning A. (ed.) *Cultural memory studies*, pp. 321–333.
37. Sladeček M. i dr. (2015) *Kolektivno sjećanje i politike pamćenja*, Beograd: Zavod za udžbenike: Institut za filozofiju i društvenu teoriju.
38. Spahić, O. (2020) *Pod oba Sunca*, Podgorica: Nova knjiga.
39. Sremac, S. i dr. (2011) *Opasna sećanja i pomirenje, Kontekstualna promišljanja o religiji*, Rijeka: Ex libris.
40. Škopljanac, L. (2012) Literature Through Recall: Ways of Connecting Literary Studies and Memory Studies, *Interdisciplinary Literary Studies*, Vol. 14, No 2 pp. 197–212, dostupno na: DOI:10.5325/intelitestud.14.2.0197, [pristupljeno 20. juna 2023. godine].
41. Šnajder, S. (2021) *Doba mjedi*, Novi Sad: Akademska knjiga.

SAGLASNOST PREDLOŽENOG/IH MENTORA I DOKTORANDA SA PRIJAVOM

Odgovorno potvrđujem da sam saglasan sa temom koja se prijavljuje.

Prvi mentor	Doc. dr Jelena Knežević	
Drugi mentor	/	
Doktorand	Mr Lidija Vojinović	

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da doktorsku disertaciju sa istom temom nijesam prijavila ni na jednom drugom fakultetu.

U Nikšiću,

3. 7. 2023.

Ime i prezime doktoranda

Lidija Vojinović

Lidija Vojinović

Univerzitet Crne Gore
adresa / address: Cetinjska br. 2
81000 Podgorica, Crna Gora
telefon / phone: 00382 20 414 255
fax: 00382 20 414 230
mail: rektorat@ucg.ac.me
web: www.ucg.ac.me
University of Montenegro

Broj / Ref: 03-4304
Datum / Date: 24. 12. 2019

Na osnovu člana 72 stav 2 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list Crne Gore“ br 44/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 17/19, 47/19) i člana 32 stav 1 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore na sjednici održanoj 24.12.2019. godine, donio je

ODLUKU O IZBORU U ZVANJE

Dr Jelena Knežević bira se u akademsko zvanje docent Univerziteta Crne Gore za oblast **Germanistika – njemačka književnost**, na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, na period od pet godina.

**SENAT UNIVERZITETA CRNE GORE
PREDSJEDNIK**

Prof. dr Danilo Nikolić, rektor

BIOGRAFIJA

Jelena Knežević (Novi Sad, 1977), teoretičarka književnosti, od 2014. docent za oblast njemačka književnost na Univerzitetu Crne Gore, Filološki fakultet. Doktorirala na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu, radom na temu *Koncept ljepote u njemačkoj baladi* kod prof. dr Slobodana Grubačića. Magistarski rad na temu *Recepcija njemačke književnosti u Crnoj Gori do 1945. godine* odbranila na istom fakultetu, gde je 2001. završila i osnovne studije na grupi *Opšta književnost i teorija književnosti*. Dodatna edukacija u oblastima: projektni rad, obrazovanje odraslih, razvoj kurikuluma, menadžment studija i nastave. Od oktobra 2018. angažovana kao gostujući predavač na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu na katedri za germanistiku. Od 2014. do 2020. bila je angažovana na Fakultetu za Crnogorski jezik i književnost na Cetinju za oblast svjetska književnost. Od 2012. rukovodilac Studijskog programa za njemački jezik i književnost, od 2015-2019. prodekan za međunarodne odnose i nauku Filološkog fakulteta. Član međunarodnog HERE tima, član Centra mladih naučnika Crnogorske akademije nauka i umjetnosti (do 2017), od 2019. urednica časopisa *Folia linguistica et litteraria*, član upravnog odbora Udruženja germanista jugoistočne Evrope (SOEGV). Učešće u nekoliko međunarodnih i bilateralnih projekata i u nacionalnom projektu Crnogorske akademije nauka „Strane književnosti u Crnoj Gori do 1914. godine“. Istražuje i objavljuje u oblasti komparatistike, na teme iz njemačke i svjetske književnosti. Bavi se književnim prevodjenjem.

BIBLIOGRAFIJA

Monografije

1. Kilibarda, V. i Knežević, J. (2021) *Strane književnosti u Crnoj Gori do 1918. godine* — bibliografska građa; Podgorica: CANU. [ISBN 978-86-7215-412-2]
2. Kilibarda, V. i Knežević, J. (2021) *Njegoševa biblioteka*, 2. izdanje, Novi Sad: Akademska knjiga. [ISBN 978-86-7215-518-1]
3. Kilibarda, V. i Knežević, J. (2017) *Njegoševa biblioteka*, Podgorica: CANU. [ISBN 978-86-7215-412-2]
4. Knežević, J. (2012), *Njemačka književnost u Crnoj Gori do 1945.* Podgorica: Institut za crnogorski jezik i književnost, 252 str. [ISBN 978-9940-579-30-2]

Dio naučne monografije

5. Knežević, J. (2017) *Poetische Reflexion in der deutschsprachigen Kunstballade*, in: Andrea Bartl (ed.) *Die Ballade. Neue Perspektiven auf eine traditionsreiche Gattung*, Würzburg: Königshausen & Neumann, 285–304. [ISBN 978-3-8260-6321-3]

Radovi objavljeni u časopisima koji se nalaze u međunarodnim bazama (WoS – A&HCI, SCOPUS)

1. Knežević, J. i Kšćek, J. (2022) Theodor Mommsen in Montenegro (1862), *Acta Histriae* 30, 2022, 2, 347–376. DOI: 10.19233/AH.2022.15
2. Knežević, J. (2021) *Transkulturelle Vermittlung von Literatur – die kompetenzfördernde Erfahrung des ästhetischen Lernens*, *Informatologia* 54, 1-2, 14–21. DOI: 10.32914/i.54.1-2.2 [ISSN 1330-0067]
3. Knežević, J. i Minić, A. (2019) *Montenegro als exotischer Raum in deutschsprachigen Reiseberichten in der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts*, *Ars & Humanitas*, 13(2), 147-162. DOI: 10.4312/ars.13.2.147-162 [ISSN 1854-9632]
4. Knežević, J. i Vojinović, L. (2019) *Umjetnik između apolonijskog i dionizijskog principa – Smrt u Veneciji Tomasa Mana*, *Folia Linguistica et Litteraria* 28, 101–111. DOI: 10.31902/fl.28.2019.6 [ISSN 1800-8542]
5. Knežević, J. (2019) *Od elegičnog ka himničnom kod Hölderlina i Laze Kostića*, *Književna smotra* – časopis za svjetsku književnost, br. 191(1), Zagreb: Hrvatsko filološko društvo, 61–68. [ISSN 0455-0463]
6. Knežević, J. (2019) *Metapoetics in Norbert Gstrein's Novel The Years to Come (Die kommenden Jahre)*, 41.2, (2019), Ljubljana: Slovensko društvo za primorjalno književnost, 131–152. [ISSN 2591-1805]
7. Knežević, J. (2014) *The Social Role of Art and the Artist in the Ballads of Günter Grass and Wolf Biermann*. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, Vol 5, No 13, Rome: MCSER Publishing, p. 257 – 216. [ISSN 2039-2117]

Radovi u međunarodnim časopisima

8. Aćimović, Lj., George, J., Knežević, J., Meyer-Fraatz, A., Pajić, I., Tunić Ž. (2020) *K/Fine Utopie(n) mehr? Ein Forum für junge engagierte Literatur – Einleitung*, *LICHTUNGEN*, Zeitschrift für Literatur, Kunst und Zeitkritik, 164/LVI. Graz: Lichtungen – Verein für Literatur & Kunst, S. 72–81. [ISSN 1012-4705]
9. Knežević, J. (2018) *Strana knjiga Njegoševe biblioteke – moguće poststrukturalističko proučavanje*, *Folia linguistica et litteraria* – časopis za nauku o jeziku i književnosti, No. 23, Nikšić: Filološki fakultet UCG, 2018, 70–79. [ISSN 0032-3578] (WoS – ESCI)

10. Knežević, J. (2016) *Neue montenegrinische Literatur – Eine Herausforderung an die Unabhängigkeit*, LICHTUNGEN, Zeitschrift für Literatur, Kunst und Zeitkritik, 146/XXXVII, Graz: Lichtungen – Verein für Literatur & Kunst, S. 90–93. [ISSN 1012-4705]
11. Knežević, J. (2014) *The Contemporary Reading of Schiller and Aestheticization as a New Enlightenment*, ANGLISTICUM, International Journal of Literature, Linguistics & Interdisciplinary Studies, A Peer Reviewed Academic Journal, Volume 3, Issue 1, January 2014, p. 19–26. [e-ISSN: 1857-1878, p-ISSN: 1857-8179]
12. Knežević, J. (2014) *Romantična umetnost i filozofski idealizam. Sprega religioznog i filozofskog doživljaja u poetskoj slici sveta u baladi nemačkog romantizma*. Filolog, Banja Luka: Filološki fakultet, 193–204.
13. Knežević, J. (2013) *Položaj i društvena uloga umjetnika i umjetnosti u njemačkoj baladi 20. vijeka*, Riječ, br. 8, Nikšić: Filozofski fakultet, 200–218. [ISSN 0354-6039]
14. Knežević, J. (2012) *Povodom promocije Povijesti svjetske književnosti akademika Milivoja Solara*, Lingua Montegrina, god. V, sv. 2, br. 10, Podgorica: Institut za crnogorski jezik i književnost, 287–291. [ISSN 1800-700]
15. Knežević, J. (2011) *Čitam jer sam pročitao ili zanimanje Crnogoraca za ranije njemačke tekstove o Crnoj Gori*, Riječ, br. 5, Nikšić: Filozofski fakultet, 147–158. [ISSN 0354-6039] (WoS – ESCI)
16. Knežević, J. (2010) *Andeo Devinskih elegija*, Folia Linguistica et Literaria, br. 1, Nikšić: Filozofski fakultet, 115–129. [ISSN 1800-8542]

Radovi objavljeni u nacionalnim časopisima (Crna Gora, Srbija)

17. Knežević, J., Knežević V. (2021) *Mlada crnogorska poezija*, Povelja – časopis za književnost, umetnost i kulturu, LVI, Kraljevo: Narodna biblioteka „Stefan Prvovenčani“, 131–136. [ISSN 0350-1469] 136 – 142.
18. Knežević, J. (2018) *O stvarnosti, fikciji i književnosti u pripovednoj prozi Norberta Geštrajna*, Polja – časopis za književnost i teoriju, No. 511, maj/juni MMXVII, Novi Sad: KCNS, 176–182. [ISSN 0032-3578]
19. Knežević, J. (2017) *Nazgled, roman ni o čemu (Srđan Srdić: Srebrna magla pada, Partizanska knjiga, Kikinda, 2017)*. Povelja – časopis za književnost, umetnost i kulturu, Kraljevo: Narodna biblioteka „Stefan Prvovenčani“, 131–136. [ISSN 0350-1469]
20. Knežević, J. (2010) *Novi jezik: nova stvarnost – ženski glasovi u poeziji Ingeborg Bahman*. Ars, god. XIV, broj 5–6. OKF: Cetinje – CDNK: Podgorica, 192–195. [ISSN 0352-6739]
21. Knežević, J. (2009) *Pištalov Tesla i tradicija nemačkog obrazovnog romana*, Povelja, godina XXXIX, 2/2009, Kraljevo: NB Stefan Prvovenčani, 2009, 139–146. [ISSN 0352-7751]

Radovi na kongresima, simpozijumima i seminarima

1. Knežević, J. (2021) *Šta može književnost? Nekoliko književnih postupaka Norberta Geštrajna / Was kann Literatur? Einige Literaturverfahren von Norbert Gstrein*. U: *Literatura i istorija/ Literatur und Geschichte*. Fondacija Konrad Adenauer: Podgorica, 48–55/ 54–63. [ISBN 978-9940-9970-3-8]
2. Kilibarda, V. & Knežević, J. (2021) *Strane književnosti u Crnoj Gori do 1918. godine – građa i mogući pristupi*. U: Vujović, N. (ur.), *Cetinjski filološki dani II* – zbornik radova sa naučnog skupa održanog na Cetinju 10–12. septembra 2019, Cetinje: FCJK & Kansas: KU Libraries, str. 289 – 300. [ISBN 978-9940-40-060-6] <https://kuscholarworks.ku.edu/handle/1808/31665>
3. Knežević, J. (2018) *Kurd Laßwitz – Science-Fiction und naiver Materialismus*. Mensch und Maschine. Humane, technische und virtuelle Welt in Sprache, Literatur und Kultur. 11. Jahrestagung des Südosteuropäischen Germanistenverbandes (SOEGV), 16.–20. oktober 2018, Skopje
4. Knežević, J. (2017) *Auslandsgermanistik im Lichte der neuen Forderung „Publish or perish!“ – Oder: Wie gelangt die südosteuropäische Germanistik zum Web of Science?* In: Dietmar Goltschnigg (ed.), *Wege des Deutschen. Deutsche Sprache und Germanistik-Studium aus internationaler Sicht*, Tübingen, 301–306. [ISBN 978-3-95809-005-7]
5. Knežević, J. (2017) *Chamisso-Literatur im Unterricht. Ein möglicher interkulturell-kontrastiver Ansatz*. Brücken gestalten – mit Deutsch verbinden. XVI. Internationale Tagung der Deutschlehrerinnen und Deutschlehrer, 31. Juli – 4. August 2017, Freiburg, Schweiz
6. Knežević, J. (2016) *Schillers Ideenballaden – literarische Gattung oder eine politische Utopie?* Politik und Macht in der deutschen Sprache, Literatur und Kultur, 9. Jahrestagung des Südosteuropäischen Germanistenverbandes, 09.11. – 13.11.2016 in Bar, Montenegro
7. Knežević, J. (2014) *Die Perspektivenwechsel in der neueren deutschen Ballade*, Perspektivierung (Perspektivität) – Beziehung zwischen Sprache und Wirklichkeit in der deutschen Sprache, der deutschsprachigen Literatur, Kultur, DaF-Didaktik und Translatologie, Sammelband zur VI. Konferenz der SOEGV in Priština 17.-19.10.2013, 75–86.
8. Knežević, J. (2013). *Kako promeniti paradigma? Ili i dalje o nemačkoj baladi*. Paradigme, uticaji, recepcije (ur. Z. Pautović i B. Dojčinović), knj. 4 edicije Filološka istraživanja danas, Beograd: Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, 35–50. [ISBN 978-86-6153-123-1 (za izdavačku celinu) i ISBN 978-86-6153-146-0] – Međunarodni tematski zbornik sa Međunarodnog naučnog skupa Filološka istraživanja danas, održanog 27- 29. novembar, 2010. na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu.

9. Knežević, J. (2013) *Die verlogene Moral und die Gefühllosigkeit der spießbürgerlichen Gesellschaft im Wort und Bild in Wedekinds Balladen*. Die Sprache im Bild – Das Bild in der Sprache (Hrsg. von B. Kadzadej), Oberhausen: Athena Verlag, Deutschland, 51–55. [ISBN 978-3-89896-556-9] – Međunarodni tematski zbornik sa V godišnje konferencije Udruženja germanista Jugoistočne Evrope (SOEGV) održane 16–18.11.2012. u Tirani, Albanija.
10. Knežević, J. (2013) *Od undergrounda do mainstreama – berlinski mladi pokret i kratka priča Judit Herman*, SIZE zero / mala MJERA III: Od margine do centra: feminizam, književnost, teorija (priredila A. Nikčević–Batričević), Podgorica: Institut za crnogorski jezik i književnost, 62–71. [ISBN 978-9940-579-40-1, UDK 821.111.2.09-32] – Zbornik radova sa međunarodnog naučnog skupa održanog 17.11.2011. u Podgorici, Crna Gora.
11. Knežević, J. (2013) *Čovjek-životinja – kafkijansko odljudivanje u romanima Miodraga Bulatovića*, Književno stvaralaštvo Miodraga Bulatovića (ur. Ž. Đurović), Podgorica: CANU, 115 – 124. [ISBN 978-86-7215-322-4] – Zbornik radova sa naučnog skupa održanog 20.10.2011. u Podgorici, Crna Gora.
12. Knežević, J. (2011) *Die namenlosen Helden von Bernhard Schlink*. Nomen est omen. Name und Identität in Sprache, Literatur und Kultur (Hrsg. von Z. Nikolovska u. E. Avdić), Skopje: Philologische Fakultät „Blaže Koneski“, 115–119. [ISBN 978-9989-724-99-2] – Međunarodni tematski zbornik sa III godišnje konferencije Udruženja germanista Jugoistočne Evrope (SOEGV) održane 28-10.10. 2009. u Ohridu, Makedonija.
13. Knežević, J. (2011) *Ana Karenjina, Emma Bovary i Efi Drist – lik preljubnice u realističnom romanu*, SIZE zero / mala MJERA II: Ženski lik u književnom tekstu (priredila A. Nikčević–Batričević), Podgorica: Institut za crnogorski jezik i književnost, 121-132. [ISBN 978-9940-579-01-2, UDK 821.161.1.09 Tolstoj, I.N. 821.133.1.09 Flaubert, G. 821.112.2.09 Fontane, T.] – Zbornik radova sa međunarodnog naučnog skupa održanog 17.11.2010. u Podgorici, Crna Gora.
14. Knežević, J. (2011) *Dvostruka tradicija shvatanja uzvišenog i Šilerova poetika*, *Savremena proučavanja jezika i književnosti*, god. II, knj. 2, Kragujevac: FILUM, 31–36 [ISBN 978-86-85991-31-8] – Zbornik radova sa II naučnog skupa mladih filologa Srbije održanog 6.3.2010. u Kragujevcu, Srbija.
15. Knežević, J. (2009) *Rezeption der deutschen Literatur in Montenegro bis 1945. Die entscheidende Rolle der balkanischen Exilanten*. Mobilität und Kontakt. Deutsche Sprache, Literatur und Kultur in ihrer Beziehung zum südosteuropäischen Raum (Hrsg. von S. Kabić u. G. Lovrić), Zadar: Sveučilište u Zadru, 355–362. [ISBN 978-953-7237-56-1] – Međunarodni tematski zbornik sa II godišnje konferencije Udruženja germanista Jugoistočne Evrope (SOEGV) održane 20–22.11.2008. u Zadru, Hrvatska.

Stručni radovi

1. Knežević, J. (2020) *Teaching Humanities in (Post-)Virtual Era*. Reforms Inside. Publication of Higher Education Reform Experts in Montenegro, Podgorica: National Erasmus+ Office, 20–22. ISSN 2704-5102.
2. Knežević, J. (2020) *Pisci zaista ne padaju s neba*. Predgovor u *Pisci ne padaju s neba*. Zbornik radova književne radionice i Foruma mladih pisaca KIC-a „Budo Tomović“. Podgorica: JU KIC „Budo Tomović“, 2020, 9–11. ISBN 978-9940-9704-5-1
3. Knežević, J. (2019) *The Position of Humanities in European Research Area (ERA) and in Montenegro*. Reforms Inside. Publication of Higher Education Reform Experts in Montenegro, Podgorica: National Erasmus+ Office, 23–28. ISSN 2704-5102.
4. Knežević, J. (2019) *Forum 2019/ Radionica 2019*. Predgovor u *Kolažiranje*. Zbornik radova književne radionice i Foruma mladih pisaca KIC-a „Budo Tomović“. Podgorica: JU KIC „Budo Tomović“, 2019, 11–12; 105–106. ISBN 978-9940-9704-4-4
5. Knežević, M; Kalezić Radonjić, S; Knežević, J. (2018) *Uvod. Komparatistika u novom ključu*, posebno izdanje časopisa *Folia linguistica et litteraria – časopis za nauku o jeziku i književnosti*, No. 23, Nikšić: Filološki fakultet UCG, 2018, 70–79. [ISSN 0032-3578] (WoS – ESCI)
6. Knežević, J. (2018) *Argumentacija za odbranu metoda humanistike u istraživanju nacionalnih tema (Književnost i jezik u funkciji promovisanja univerzalnih vrijednosti i identitetskih komponenti crnogorskog društva, Filološki fakultet, Nikšić, 2017)*. *Lingua Montenegrina*, god. XI/1, br. 21, Cetinje: FCJK, 435–437. ISSN 1800-7007
7. Knežević, J. (2018) *Književnost za computer literate*. Predgovor u *Bespomoćne riječi*. Zbornik radova književne radionice i Foruma mladih pisaca KIC-a „Budo Tomović“. Podgorica: JU KIC „Budo Tomović“, 2018, 9–10. ISBN 978-9940-9704-3-7
8. Knežević, J. (2017) *Einleitung*. Knežević, J; Heine, S; Ivanović, Lj. (Hrsg). *Macht und Politik in der deutschen Sprache, Literatur und Kultur – Folia linguistica et litteraria: Zeitschrift für Sprach- und Literaturwissenschaft* (18/1), Nikšić: Filološki fakultet UCG, 7–9. ISSN 1800-8542
9. Knežević, J. (2017) *Knjiga o Jakobu*. Predgovor u Geštrajn, N. *Neko*, Cetinje: OKF, 7–18. ISBN 978-9940-36-075-7
10. Knežević, J. (2016) *Reakcija više nego dovoljna*. Predgovor u *Ili je već neko to isplanirao*. Zbirka poezije i proze Foruma mladih pisaca JU KIC „Budo Tomović“, 5–6. ISBN 978-9940-9704-1-3
11. Knežević, J. (2017) *Drugom priči kao čovjeku*. Pogovor u Arvanitas, J. *Naši su životi bjekstva. Roman o Nikoli I*. Podgorica: Nova knjiga – Opatija: ShuraPublikacije, 249–256. ISBN 978 953 8203 03 9
12. Knežević, J. (2015) *Čitajući poeziju u KIC-u*. Pregovor u *Rasploženi za ptice*. Zbirka poezije i proze Foruma mladih

pisaca JU KIC „Budo Tomović“, Podgorica: JU KIC „Budo Tomović“, 5–15. ISBN 978-9940-9704-0-6

13. Knežević, J. (2014) *Kurd Lasvic: naučna fantastika ili san o boljem svijetu?* Predgovor u Lasvic, K. *Univerzalna biblioteka i druge priče*. Podgorica: Aquamarine Press, 5–15. ISBN 978-9940-9519-1-7

Prevod književnog djela

14. Pošman, M. (2020) *Ostrva borova*. Prevela J. Knežević. Cetinje: OKF. [Roman, 120 strana]
15. Despić, Đ. (2020) „Liebeslinie“, „Du Träumtest“, „Brennessel“, aus dem Montenegrinischen Jelena Knežević und Bernhard Unterer, POLJA, Zeitschrift für Literatur und Theorie, 521/LXV, 91–94. [Pjesme]
16. Bradić, S. (2020) „Aufbegehren“, „Wie zerfallene Blätter“, aus dem Montenegrinischen Jelena Knežević und Bernhard Unterer, POLJA, Zeitschrift für Literatur und Theorie, 521/LXV, 125–127. [Pjesme]
17. Oravec, N. (2020) „Verdammte Herkunft“, „Was hab ich davon klug zu sein, wenn ich dumm bin?“, „Krokodile in den Schlaf wiegen“, aus dem Montenegrinischen Jelena Knežević und Bernhard Unterer, POLJA, Zeitschrift für Literatur und Theorie, 521/LXV, 131–134. [Pjesme]
18. Geštrajn, N. (2019) *Godine koje dolaze*. Prevela J. Knežević. Cetinje: OKF. ISBN 978-9940-36-075-7 [Roman, 183 strane]
19. Goranović, P. (2019) „Infinite“, aus dem Montenegrinischen von J. Knežević und C. Rabussay. Wagner J: Italiano, F. (Hrsg.) *Grand Tour. Reisen durch die junge Lyrik Europas*, München: CARL HANSER Verlag, S. 449. ISBN 978-3-446-26182-2 [Pjesma]
20. Stift-Laube, A. (2018) *Bure s vinom*. Prevod J. Knežević i Lj. Ivanović ARS – časopis za književnost, kulturu i društvena pitanja. XV/ 1-2 Cetinje: OKF, 89–90. ISSN 0352-6739 [Priča]
21. Geštrajn, N. (2017) *Neko*. Prevela J. Knežević. Cetinje: OKF. ISBN 978-9940-36-075-7 [Roman, 137 strana]
22. Bečanović, A. (2016) *All Apologies: Good Bless America*, aus dem Montenegrinischen von Knežević, J. und Unterer, B. LICHTUNGEN. Zeitschrift für Literatur, Kunst und Zeitkritik, 146/XXXVII., Graz, S. 90–100. ISSN 1012-4705 [Pjesma]
23. Goranović, P. (2016) *Verlorene Manuskripte, Stadt des Vollmondes, Der Schwindel Søren Kierkegaards, Großes Aufräumen, Wie richen die Bücher, Die Fragen in der Beklemung zwischen den Routinen, Unzugängliche Sprachen, Die zufällig ausgewählte Tuch von Isidora Duncan, Kurze Briefe, Regine Olsen, Infinite, Die Gedichte für die Orgel von Santa Cecilia*, aus dem Montenegrinischen von Knežević, J. und Rabussay, C. LICHTUNGEN, Zeitschrift für Literatur, Kunst und Zeitkritik, 146/XXXVII., Graz, S. 120–127. ISSN 1012-4705 [Pjesme]
24. Martinović, S. (2016) „Die Mandarinen waren in einer Schüssel“, „Es ist nicht Angst, sondern Zittern des Körpers“, „Die winzig kleine Bewegung“, „Die Scham ist ohne Voranmeldung gekommen“, *Der Mittag in der Stadt, Rechtfertigung, Das Familienfoto, Angst vor dem Freienraum*, aus dem Montenegrinischen von Knežević, J. und Rabussay, C. LICHTUNGEN, Zeitschrift für Literatur, Kunst und Zeitkritik, 146/XXXVII., Graz, S. 128–130. ISSN 1012-4705 [Pjesme]
25. Đurišić, V. (2016) *Das ehemalige Haus von Milena Dravić* aus dem Montenegrinischen von Knežević, J. und Rabussay, C. LICHTUNGEN, Zeitschrift für Literatur, Kunst und Zeitkritik, 146/XXXVII. Graz, S. 137–140. ISSN 1012-4705 [Pjesma]
26. Lasvic, K. (2014) *Univerzalna biblioteka i druge priče*. Prevela J. Knežević Podgorica: Aquamarine Press. ISBN 978-9940-9519-1-7 [Pripovjetke, 142 strane]

**MOLBA ZA IMENOVANJE MENTORA
IZ REDA NASTAVNIKA ILI NAUČNIH
SAVJETNIKA/SARADNIKA UCG**

stud. 2022/23. god.

fakultet / institut		Filozofski fakultet UCG	
studijski program		Gugovska grupa i izvanredna nastava	
student (Ime Prezime)		Lidija Vojnović	
br. ind.			
predloženi prvi mentor (popuniti ako predloženi mentor nije sa fakulteta UCG na kojem je organizovan studijski program)	(Ime Prezime)	Jelena Kuzmanović	
	fakultet / institut:		
predloženi drugi mentor (popuniti ako predloženi mentor nije sa fakulteta UCG na kojem je organizovan studijski program)	(Ime Prezime)		
	fakultet / institut:		
		docent	☐
		vanredni prof.	☐
		redovni prof.	☐
		naučni sarad.	☐
		viši nauč. sarad.	☐
		naučni savj.	☐
		docent	☐
		vanredni prof.	☐
		redovni prof.	☐
		naučni sarad.	☐
		viši nauč. sarad.	☐
		naučni savj.	☐
Datum:	Molbu podnosi student: (potpis)	Lidija Vojnović	
	Sa molbom saglasan prvi mentor: (potpis)	[Signature]	
	Sa molbom saglasan drugi mentor: (potpis)		

Univerzitet Crne Gore
adresa / address_ Cetinjska br. 2
81000 Podgorica, Crna Gora
telefon / phone_ 00382 20 414 255
fax_ 00382 20 414 230
mail_ rektorat@ucg.me
web_ www.ucg.ac.me
University of Montenegro

Broj / Ref 03-2277
Datum / Date 03.07.2018

Na osnovu člana 72 stav 2 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list Crne Gore“ br. 44/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17) i člana 32 stav 1 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore na sjednici održanoj 03.07. 2018.godine, donio je

ODLUKU O IZBORU U ZVANJE

Dr LJILJANA PAJOVIĆ-DUJOVIĆ bira se u akademsko zvanje redovni profesor Univerziteta Crne Gore za oblast Južnoslovenska književnost na Filološkom fakultetu, na neodređeno vrijeme.

**SENAT UNIVERZITETA CRNE GORE
PREDSJEDNIK**

Prof.dr Danilo Nikolić, rektor

**UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
NIKŠIĆ**

PRIMLJENO:	9.07.2018.		
ORG. JED.	BRN	PRILOG	VRIJEDNOST

PROF. DR LJILJANA PAJOVIĆ DUJOVIĆ

Biografija

Ljiljana Pajović Dujović je rođena u Podgorici, gdje je završila osnovnu školu i gimnaziju kao nosilac diplome „Luča“. Na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu, na Odsjeku za jugoslovenske književnosti i srpskohrvatski jezik diplomirala je 1993. godine sa prosječnom ocjenom 9,61. Za vrijeme studija je bila korisnik stipendije za talentovane studente koju dodjeljuje Ministarstvo prosvjete i nauke Crne Gore.

Na filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu odbranila je magistarski rad 1997. godine, kao i doktorsku disertaciju 2005. čime je stekla zvanje doktora književnih nauka. Dosadašnji njeni naučni, nastavni i stručni rad je vezan za Univerzitet Crne Gore – Filozofski i Filološki fakultet. Neposredno po diplomiranju angažovana je u svojstvu asistenta pripravnika i asistenta. U akademsko zvanje docenta odlukom Senata Univerziteta Crne Gore izabrana je 2006. godine, a u zvanje vanrednog 2012.

Predaje Narodnu književnost, Prosvjetiteljstvo i romantizam, Realizam i Specijalni kurs iz književnosti (Ljubiša, Matavulj) na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore – na Studijskom programu za srpski jezik i južnoslovenske književnosti i na Studijskom programu za crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti, na kojem uz ove nastavne predmete, predaje i Srednjovjekovnu književnost.

Objavljuje naučne radove iz oblasti književne komparatistike, najviše se baveći odnosom između folklorne tradicije i pripovjedne proze.

Bibliografija

- Pajović Dujović, Lj. and D. Vučković. "Reincarnation of the vampire character in literature for children and youth in the *Twilight* series by Stephenie Meyer". *HECL: History of Education & Children's Literature*. University press EUM – Italy Vol. XII/n.2, December 2017 A&HCI ISSN 1971-1093 (print) 1971-1131 (online)
- Vučković, D. i Lj. Pajović Dujović. „Vampirski ples sa smrću i njegove literarne metamorfoze“. *Književna smotra: Časopis za svjetsku književnost*. 182/4 (2016): 3-15. ISSN L 0455-0463 ISSN 2459-6329 (Online)
- Vučković, D. and Lj. Pajović Dujović. "The Evolution of the Vampire from Stoker's *Dracula* to Meyer's *Twilight Saga*." *CLCWeb: Comparative Literature*

and Culture. Purdue University Press. Volume 18 Issue 3 (September 2016) Article X, Purdue University Press. ISSN 1481-4374

[http://docs.lib.purdue.edu/cleweb/vol18/iss3/\(A&HCI\)](http://docs.lib.purdue.edu/cleweb/vol18/iss3/(A&HCI))

- Pajović Dujović, Lj. „*Bilješke jednog pisca* Sima Matavulja – putopisni, memoarski i autopoetički tekst“. *Folia Linguistica et Litteraria: časopis za nauku o jeziku i književnosti*, br. 15 (2016), str. 183-195. [ISSN 2337-0955 Online]
- Pajović Dujović, Lj. i D. Vučković. „Vampir kao kulturološki konstrukt – od čudovišta gotske književnosti do romantičnog vampira novomilenijskog doba“. *Folia Linguistica et Litteraria: časopis za nauku o jeziku i književnosti*, Nikšić: Filološki fakultet. br.16 (2016), str.45–57. ISSN 2337-0955 Online
- Pajović Dujović, Lj. „O folklornoj mitologiji i književnosti (na primjeru pripovijedaka Sima Matavulja)“. *Sociološka luča*, Nikšić: Filozofski fakultet. Godina X- broj 2 - 2016 ISSN 1800-8232
- Pajović Dujović, Lj. „Narodna pripovijetka *Mededović* ili *čudesu što (ne) može biti*“. ARS: časopis za književnost, kulturu i društvena pitanja. OKF: Cetinje. (U štampi)
- Pajović Dujović, Lj. „Šaljiva priča i pjesma podrugečica kao folklorni predložak umjetničkog teksta“. *Glasnik*. Crnogorska akademija nauka i umjetnosti. Odjeljenje umjetnosti, knjiga 30. Podgorica, 2012. str. 119-131. ISSN 03050-5480
- Pajović Dujović, Lj. „Intertekstualne veze književnosti i etnografije“. *Rusko-crnogorske naučne veze u minulom i sadašnjem vremenu*. Zbornik radova, knjiga 115. Crnogorska akademija nauka i umjetnosti: Podgorica, 2012.
- Pajović Dujović, Lj. „Usmenost kao maska autorskog statusa“. *Folia Linguistica et Litteraria*. br. 3/4, Institut za jezik i književnost: Nikšić, 2011. str. 131-139. ISSN 1800-8542 Print
- Pajović Dujović, Lj. „O modelovanju Smail-aginog lika u Mažuranićevom spjevu“. Zbornik radova sa međunarodnog naučnog skupa *Ivan Mažuranić (1814–1890) i Crna Gora*. Biblioteka: Istraživanje – knjiga 19, Cetinje-Osijek.

2011. str. 619-627. ISBN 978-953-7589-07-3; UDK 821.163.42.09 Izvorni naučni rad
- Pajović-Dujović, Lj. „Književne slike Marka Cara o Simu Matavulju“. *Riječ*, časopis za nauku o jeziku i književnosti. Nova serija, br. 4. Nikšić, 2010, str. 201-208. ISSN 0354-6039 UDK80 82(05)
  - Pajović Dujović, Lj. „Polisemija motiva prodaje duše đavolu u usmenom i pisanom tekstu“. Međunarodni naučni skup *Njegoševi dani 2*, Zbornik radova *Njegoševi dani 2*, Nikšić, 2010. str. 187-197. ISBN 978-86-7798-042-9; COBBIS.CG-ID 16238608
  - Пайович Дуйович, Л. „Текстовая конвенция и ее пародийные перспективы в романе Симо Матавуля *Баконя фра Брне*“. Ф. Я. Прийма и вопросы филологии 20 века. Научное издание, Пушкинский дом – Персоналии. Институт русской литературы Российской Академии наук: Санкт-Петербург, (Россия) 2009. стр. 204-214. ББК 833(2) 43 УДК 821.0 (082) ISBN 978-5-91491-072-9
  - Pajović Dujović, Lj. „Crnogorsko dramsko nasljeđe: književno-teorijsko promišljanje“. *Pozorište u Crnoj Gori u drugoj polovini XX vijeka*. Naučni skupovi, knjiga 81, urednik Olga Perović. Crnogorska akademija nauka i umjetnosti: Podgorica, 2007. Odjeljenje umjetnosti, knjiga 26. str. 317- 325. ISBN 978-86-7215-191-6 COBISS.CG-ID 11340816
  - Pajović Dujović, Lj. „Poetički principi modclovanja usmenog teksta u bošnjačkoj epici“. *Almanah*. br. 31-32. Podgorica, 2005. str. 109-115, ISSN 0354-5342
  - Pajović Dujović, Lj. „Poetika smijeha Sime Matavulja“. *Riječ*. XI/1-2, Nikšić, 2005, str. 86-97.
  - Pajović Dujović, Lj. „Funkcija narodnog vjerovanja u natprirodna bića u pripovjednoj prozi Sime Matavulja“. *Riječ*, časopis za slavensku filologiju, god. 11, sv. 2. Rijeka, 2005. str. 151-157. ISSN 1330-917X UDK 80(05) Kategorizacija: izvorni znanstveni rad UDC: 821.163.41.09

- Pajović Dujović, Lj. „Poetički principi modelovanja usmenog teksta u bošnjačkoj epici“. *Almanah*, br. 31-32. Podgorica, 2005. str. 109-115. ISSN 0354-5342
- Pajović Dujović, Lj. „Folklorna fantastika u pripovijetkama Sime Matavulja“. Međunarodni slavistički simpozijum. Zbornik rezimea, 1- 4. 11. 2003, Plovdiv, Bugarska, 2003. str. 37-38. (ISBN 954-8833-48-4)
- Pajović Dujović, Lj. „Proza Vuka Vrčevića između etnografskog i umjetničkog“. *Glasnik*, knjiga 21. Crnogorska akademija nauka i umjetnosti: Podgorica, 2003. str. 131-139. (YU ISSN 0350-5480)
- Pajović Dujović, Lj. „Dinamičnost pripovjednih perspektiva u Matavuljevom romanu *Bakonja fra-Brne*“. *Riječ*, IX/ 1-2 (2003), Nikšić, str. 83-88. (YU ISSN 0354 - 6039)
- Pajović Dujović, Lj. „Romani Vukašina Perovića“. *Glasnik*, knjiga 20. Crnogorska akademija nauka i umjetnosti: Podgorica, 2002. str. 111-129. (YU ISSN 0350-5480)
- Pajović Dujović, Lj. „Defabulirana proza Jovana Grčića Milenka“. Međunarodna naučna konferencija *III Slavistička čitanja posvećena uspomeni na profesora P. A. Dmitrijeva i profesora G. I. Safronova*. Sankt Peterburg, 12-14. 09. 2001. (Knjiga rezimea na ruskom jeziku), str. 146-148. (ISBN 5- 8465-0064-1)
- Pajović Dujović, Lj. „Problemsko u pripovijeci *Ždrijelo* Dušana Đurovića“. *Književno djelo Dušana Đurovića*. Urednik Novo Vuković. Naučni skupovi, knjiga 57. Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Odjeljenje umjetnosti, knjiga 20, Podgorica, 2001, str. 173-183. (ISBN 86 - 7215 -120 -8)
- Pajović Dujović, Lj. „Jednostavni književni oblici Njegoševog *Žitija Mrdena Nesretnikovića*“. *Književnost i jezik*, godina XLV, broj 2-4, Beograd, 1998, str. 33-43. (YU ISSN 0456-0689)
- Pajović Dujović, Lj. „Pripovijetke Stefana Mitrova Ljubiše – preobražaj jednostavnih oblika narodne književnosti u složene umjetničke strukture“. *Riječ*. Nikšić, V/1-2 (1999), str. 121-132.

Univerzitet Crne Gore

adresa / address: Cetinjska br. 2

51000 Podgorica, Crna Gora

telefon / phone: 00382 20 414 230

fax: 00382 20 414 230

mail: rektorat@ucg.ac.me

web: www.ucg.ac.me

University of Montenegro

Broj / Ref: 03-1747

Datum / Date: 09.11.2021

Na osnovu člana 72 stav 2 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list Crne Gore“ br 44/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17, 55/18, 3/19, 17/19, 47/19, 72/19 i 74/20 i 104/21) i člana 32 stav 1 tačka 9 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore na sjednici održanoj 09.11.2021. godine, donio je

ODLUKU O IZBORU U ZVANJE

Dr OLGA VOJIČIĆ KOMATINA bira se u akademsko zvanje docent Univerziteta Crne Gore iz oblasti **Montenegristica-Crnogorska i južnoslovenske književnosti i Opšta književnost i Teorija književnosti** na **Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore**, na period od pet godina.

**SENAT UNIVERZITETA CRNE GORE
PREDSJEDNIK**

Prof. dr Vladimir Božović, rektor

Olga Vojičić-Komatina, docent na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore

Olga Vojičić-Komatina rođena je 4. januara 1978.godine u Nikšiću. U Podgorici je pohađala Osnovnu školu *Boro Ćetković*, a nakon toga i Gimnaziju *Slobodan Škerović*. Godine 1996. upisuje se na Filozofski fakultet u Nikšiću, na studijsku grupu Odsjek za srpski jezik i književnost. Fakultet završava prosječnom ocjenom 8,3. Tema njenog diplomskog rada bila je *Korijeni smrti i zla u romanima Dobrice Ćosića (Koreni, Vreme smrti i Vreme zla)*. Rad je ocijenjen ocjenom 10, a pod mentorstvom prof. dr Lidije Tomić.

Postdiplomske studije upisuje 2005.godine i opredjeljuje se za smjer Nauka o književnosti. Studije završava 2008.godine, a magistarsku tezu *Poetika Brkovićevog romana Ljubavnik Duklje*, pod mentorstvom doc.dr Tatjane Bečanović, brani 6.maja 2009.godine. Postdiplomske studije završava prosječnom ocjenom 9,63.

Od 2004.godine bavi se prosvjetno-pedagoškim radom u Gimnaziji *Stojan Ćerović* u Nikšiću. Učesnik je dva seminara (jun i avgust 2006.godine u Bečićima i Sutomoru, a pod vođstvom prof. Božene Jelušić i prof. Vide Kaščelan), koji su išli u prilog stručnom osposobljavanju nastavnog kadra uključenog u reformu srednjoškolskog obrazovanja. Stručni ispit je položila u pomenutoj školi sa odličnim uspjehom. Septembra 2009.godine upisuje doktorske studije na Studijskom programu za crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti. Iste godine počinje sa izradom doktorske disertacije na temu *Crnogorska poezija u periodu između dva svjetska rata*. Takođe, te godine počinje sa radom na Filozofskom fakultetu u Nikšiću. Polazna doktorska istraživanja na imenovanu temu kandidatkinja je odbranila 17.II 2011. godine u prisustvu komisije - prof. dr Tatjana Bečanović, prof. dr Vesna Vukićević-Janković i prof. dr Zorica Radulović. Doktorirala je 20. VII 2016. godine na Filološkom fakultetu u Nikšiću, a komisiju su sačinjavali: prof. dr Tatjana Bečanović (Nikšić), prof. dr Perina Meić (Mostar) i prof. dr Sanjin Kodrić (Sarajevo).

Učesnik je brojnih međunarodnih naučnih skupova među kojima izdvajamo – Naučni skup *Njegoševi dani* – više puta, skup *Laliću u čast* realizovan 2014. godine pod pokroviteljstvom Filozofskog fakulteta u Nikšiću, Slavistički naučni skup u Sarajevu održan maja 2015. godine (drugi bosanskohercegovački naučni kongres) posvećen četrdesetogodišnjici smrti Iva Andrića, skup *Kosovo i Metohija u balkanskom kontekstu* održan novembra 2015. godine na Institutu za srpsku kulturu u Leposaviću, skup u Gracu posvećen djelu *Znakovi pored puta*, skup posvećen Andrićevom djelu *Gospođica* koji se održao u novembru 2017.godine u Beogradu, skup *Andrićeva sunčana strana* održan oktobra 2018.godine u Herceg Novom, skup posvećen motivu zime i hladnoće u Andrićevim djelima, a koji je realizovan u Moskvi na Filološkom fakultetu Lomonosovljeva univerziteta oktobra 2019.godine - što ukupno predstavlja dio višegodišnjeg projekta *Ivo Andrić u evropskom kontekstu* koji će se 2021. prenijeti u Sokobanju, a na kojem će učestvovati i kandidatkinja Vojičić-Komatina, što je potvrđeno potvrdom organizatora projekta. Učesnik je i kulturološkog seminara koji se održao u avgustu 2017.godine na holandskom univerzitetu u Nejmehenu (*Things to remember*), a juna 2018.godine je bila gostujući profesor na Katedri za južnu slavistiku Humboldt univerziteta u Berlinu (profesor domaćin Anna Hodel), gdje je održala predavanje o imagološkom aspektu Njegoševog djela *Gorski vijenac*.

Govori engleski jezik.

Živi u Podgorici, radi na Filološkom fakultetu u Nikšiću.

NAUČNO-ISTRAŽIVAČKA I STRUČNA BIBLIOGRAFIJA

1. **Vojičić-Komatina, O.** (2016) Avangardni kodovi u poeziji Rista Ratkovića, *Književna smotra*, Časopis za svjetsku književnost, urednik Dalibor Blažina, br. 182 (4), Zagreb, Hrvatsko filološko društvo, str. 55–68; ISSN 0455–0463 (tisak), godište XLVIII/2016, UDK 82/899
https://www.hfiloloskod.hr/images/HFD/Casopisi/Knjizevna_smotra/ks182-web.pdf
2. **Vojičić-Komatina, O.** (2020) Eksplicitna poetika Radovana Zogovića u periodu između dva svjetska rata, *Književna smotra*, Časopis za svjetsku književnost, ur. Dalibor Blažina, br. 196 (2), Zagreb, Hrvatsko filološko društvo, str. 99-108.
ISSN 0455–0463 (online), godište LII/2020, UDK 82/899
https://www.hfiloloskod.hr/images/HFD/Casopisi/Knjizevna_smotra/ks196web.pdf
3. **Simović, S, Vojičić-Komatina, O.** (2021). Rethinking The Past: Victoria Four-Thirty And The East/West Line, *Transylvanian Review* (Revue de Transylvanie), Center for Transylvanian Studies of the Romanian Academy, editor Ioan Bolovan (Ph.D.), str.118-134.
ISSN 1584922, 12211249 (Print), eISSN 1584-9422, SNIP 0.052
4. **Simović S. i Vojičić-Komatina, O.** (2022) Olga. *Two Congenial Female Voices - A Word Apart*. In. *Annales - Anali za istrske In mediteranske študije*, Series Historia et Sociologia. Br. 32. S. 117-131.
5. **Vojičić-Komatina, O i Simović, Saša** (2022). The digital Comic Strip as a Method of Reconstructions or Deconstruction of Traditional Cultural Patterns In the Mountain Wreath by Petar Petrović Njegoš: *Representation of Ideologies in Electronic Media for Children and Young Adults - Cambridge scholars Publishing*, Lady Stephenson Library, Newcastle Upon Tyne, NE62PA, UK. S. 21-37-
6. **Vojičić-Komatina, O.** (2010) U tuđem gnijezdu Huseina Bašića, *Folia Linguistica et Literaria*, Journal of Language and Literary Studies, 1/2, ur. Marija Knežević, Institut za jezik i književnost, Filozofski fakultet, Nikšić, Univerzitet Crne Gore, str. 253–263.
ISSN 1800-8542 (Print). ISSN 2337-0955(Online)
<http://www.folia.ac.me/arihiva01.html>
7. **Vojičić-Komatina, O.** (2011) Psihološko nijansiranje muških likova u romanu Ljubavnik Duklje Jevrema Brkovića, *Folia Linguistica et Litteraria*, Journal of Language and Literary Studies, ¾, ur. Marija Knežević, Institut za jezik i književnost, Filozofski fakultet, Nikšić, Univerzitet Crne Gore, str. 301-314.
ISSN 1800-8542(Print). ISSN 2337-0955 (Online)
<http://www.folia.ac.me/arihiva34.html>
8. **Vojičić-Komatina, O.** (2011) Žanrovska polivalentnost romana Ljubavnik Duklje, *Rijec*, Časopis za nauku o jeziku i književnosti, ur. Rajka Glušica, br. 6, Univerzitet Crne Gore, Filozofski fakultet, Nikšić, str. 105-117.
ISSN 0354-6039, UDK 80+82(05)
http://www.rijec.ac.me/casopisi/rijec_06.pdf
9. **Vojičić-Komatina, O.** (2012) Avangardni kodovi u Zogovićevoj zbirci Plameni golubovi, *Rijec*, Časopis za nauku o jeziku i književnosti, ur. Rajka Glušica, br. 8, Univerzitet Crne Gore, Filozofski fakultet, Nikšić, str. 181-201.
ISSN 0354-6039, UDK 80+82(05)
https://www.rijec.ac.me/casopisi/rijec_08.pdf
10. **Vojičić-Komatina, O.** (2013) Odluke avangarde. Poetička strujanja u crnogorskoj poeziji između dva svjetska rata, *Pismo*, Časopis za jezik i književnost, ur. Ismail Palić, br. 11, Bosansko filološko društvo, Sarajevo, str. 171-189.
ISSN 1512-9357, UDK 821.163.4(497.16)09-1"1918/1941"
Indeksiran je u MLA, EBSCO i CEEOL.
<https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=129841>
11. **Vojičić-Komatina, O.** (2013) Nadrealistički časopis Rista Ratkovića, *Folia Linguistica et Litteraria*, Journal of Language and Literary Studies 8, ur. Marija Knežević, Institut za jezik i književnost, Filozofski fakultet, Nikšić, Univerzitet Crne Gore, str. 145-160.
ISSN 1800-18542 (Print), ISSN 2337-0955(Online), UDK 821.163.4.09.Ratković R.
<https://www.folia.ac.me/arihiva8.html>

12. **Vojičić-Komatina, O.** (2014) Avant-Garde Reflexes in Yugoslav Poetry between Two World Wars, *Anglisticum*, International journal of Literature, Linguistic and Interdisciplinary Studies, editor Iseni Arburim, Department of English Language and Literature, Faculty of Philology, Tetovo, str. 16-23.
ISSN 1857-1878, p- ISSN 1857-8179
<https://anglisticum.org.mk/index.php/IJLLIS/article/view/346>
13. **Vojičić-Komatina, O.** (2015), Eksplicitna poetika Rista Ratkovića, *Slavistična revija*, Časopis za jezikoslovje in literarne vede, urednik M. Hladnik, Izdajatelj Slavistično društvo Slovenije, Ljubljana, Številka 2 za 2015. godinu (april-juni), str. 223–234.
ISSN 0350-6894 (tisk – print), ISSN 1855-7570 (splet online)
<http://www.srl.si/> https://srl.si/sql_pdf/SRL_2015_2_07.pdf
14. **Vojičić-Komatina, O.** (2018) Prolom – Romaneskná prolegomena za inovativni pristup istorijskom kauzalitetu, *Folia linguistica et litteraria*, Journal of Language and Literary Studies, br. 20, urednik Jelena Knežević, Filološki fakultet Nikšić, Univerzitet Crne Gore, str. 187-201.
ISSN 1800-8542 (Print), ISSN 2337-0955 (Online), UDK 821. 163.4.09. Čopić B.
Od 2015. godine časopis je indeksiran u Web of Science (ESCI)
<https://www.folia.ac.me/arhiva20.html>
15. **Vojičić-Komatina, O.** (2018) Oblikovanje ženskih likova u crnogorskom romanu, *Riječ*, Časopis za nauku o jeziku i književnosti, urednik Rajka Glušica, br.11, Filološki fakultet Nikšić, Univerzitet Crne Gore, str. 143-153.
ISSN 0354-6039, UDK 80+82(05)
http://www.rijec.ac.me/casopisi/rijec_11.pdf
16. **Vojičić-Komatina, O.** (2019) Stvaralaštvo Jevrema Brkovića u kontekstu crnogorske književnosti, *Riječ*, Časopis za nauku o jeziku i književnosti, urednik Rajka Glušica, br.12, Filološki fakultet, Nikšić, Univerzitet Crne Gore, str. 165-178.
ISSN 0354-6039, UDK 80+82(05)
https://www.rijec.ac.me/casopisi/rijec_12.pdf
17. **Vojičić-Komatina, O.** (2021) Pregled programskih tekstova u međuratnim književnim publikacijama u Crnoj Gori, *Folia linguistica et litteraria*, *Journal of Language and Literary Studies*, br.32, urednik Jelena Knežević, Filološki fakultet Nikšić, Univerzitet Crne Gore, str. 107-121.
ISSN 1800-8542(Print), ISSN 2337-0955(Online),UDK 050(497.16):821.1918/1941
U bazama podataka – Scopus (since 2020), Erih plus, ESCI
https://www.folia.ac.me/image/folia_32.pdf
18. **Vojičić-Komatina, O.** (2015) Međuratna poezija Stefana Mitrovića, *Glasnik* (Odjeljenje za humanističke nauke), urednik Đorđe Borozan, br.2/2015, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Podgorica, str. 143-153.
ISSN 2337-0122, UDK 821.163.4-1.09. Mitrović S.
<https://canupub.me/8doc>
19. **Vojičić-Komatina, O.** (2016) Ekspresionistički elementi u poeziji Mirka Banjevića, *Glasnik* (Odjeljenje za humanističke nauke), urednik Niko Martinović, br.3/2016, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Podgorica, str. 203-225.
ISSN 2337-0122, UDK 821.163.4-1.09. Banjević M.
<https://canupub.me/mpwn>
20. **Vojičić-Komatina, O.** (2014) Islamski i hrišćanski kod u romanima Meše Selimovića, Zbornik radova *Sarajevski filološki susreti knjiga II*, urednik Sanjin Kodrić, Bosansko filološko društvo, Sarajevo, . str. 213-224.
SSN 2233-1018, UDK 821.163.4(497.6). 09-31©28/27-67:316.7. Selimović, M.
<https://www.bfd.ba>
21. **Vojičić-Komatina, O.** (2016) Realizacija kosovskog semiotičkog prostora u Njegoševom djelu *Gorski vijenac*, Zbornik radova sa međunarodnog naučnog skupa *Kosovo i Metohija u kontekstu balkanskih naroda i država*, održan 28-30.novembra 2015.godine u Institutu za srpsku kulturu Priština – Leposavić

koji je ujedno i organizator skupa, projekta i tematskog zbornika sa istim nazivom, urednik Jsmine Ahmetagić, str. 71-83.

UDK821.163.41.09.13 Petrović Njegoš P. II.

22. **Vojičić-Komatina, O. (2016)** Prateći Andrićeve Znakove pored puta, Zbornik radova *Andrićevi Znakovi* posvećen Andrićevom djelu *Znakovi pored puta* koji je ujedno i rezultat naučnog simpozijuma održanog u Gracu 2015.godine, a takođe predstavlja i dio međunarodnog naučnog projekta *Ivo Andrić u evropskom kontekstu*, o čemu svjedoči potvrda organizatora i urednika prof. dr Branka Tošovića. Izdavači: Institut za slavistiku Grac, Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske i Svet knjige, tom 9, str. 493-505. ISBN 978-3-9504299-1-6 (Institut za slavistiku Grac)
ISBN 978-99976-27-04-9 (Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske)
ISBN 978-86-7396-589-5 (Svet knjige)
<https://Andrić-Initiative>
23. **Vojičić-Komatina O. (2017)** Andrićeva Gospodica kao autsajder u vremenu i nevremenu, Zbornik radova *Andrićeva Gospodica* (međunarodni naučni simpozijum održan u Beogradu 28-30.novembra 2016.godine, dio naučnog projekta *Ivo Andrić u evropskom kontekstu* i naučni rad sa simpozijuma), urednik Branko Tošović, Institut za slavistiku Grac, Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske i Svet knjige, tom 10, str. 509-517.
ISBN 978-3-950429990-9 (Institut za slavistiku Grac)
ISBN 978-99976-27-15-5 (Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske)
ISBN 978-86-7396-615-1 (Svet knjige)
<https://Andrić-Initiative>
24. **Vojičić-Komatina, O. (2017)** Međuratna lirika Janka Đonovića. Šesti međunarodni slavistički skup *Njegoševi dani* (održan 26-29.avgusta 2015.godine u Nikšiću), Zbornik radova *Njegoševi dani* koji je rezultat radova izloženih na naučnom skupu, uređivački odbor – Tatjana Bečanović, Rajka Glušica i Nataša Jovović, Studijski program za crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti, Filološki fakultet, Nikšić, str. 195-207.
ISBN 978-9940.694-03-6
25. **Vojičić-Komatina, O. (2018)** Individualni i kolektivni presjek izvora tragičnosti u Andrićevim romanima Travička hronika i Prokleta avlija Zbornik radova *Sarajevski filološki susreti 4* (knjiga 2) koji je rezultat radova iznesenih na međunarodnom slavističkom skupu u Sarajevu od 28-30. maja 2015.godine, urednik Munir Mujić, Bosansko filološko društvo, Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, str. 227-237.
ISSN 2233-1018, UDK 821.163.4(497.6).09-31 Andrić I.821.163.41.09-31 Andrić I.
<https://www.bfd.ba>
26. **Vojičić-Komatina, O. (2019)** Pokušaj žanrovske rekonstrukcije Andrićevog djela Na sunčanoj strani. Zbornik radova *Andrićeva sunčana strana* (međunarodni naučni simpozijum održan oktobra 2018.godine u Herceg-Novom, dio projekta *Ivo Andrić u evropskom kontekstu* i naučni rad sa simpozijuma), urednik Branko Tošović Institut za slavistiku Grac, Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske i Svet knjige, tom 12, str. 683-694.
ISBN 978-3-95042999-5-4 (Institut za slavistiku Grac)
ISBN 978-86-7396-717-2 (Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske)
ISBN 978-86-7396-717-2 (Svet knjige)
<https://Andrić-Initiative>
27. **Vojičić-Komatina, O. (2019)** Imagološki pristup Bulatovićevom romanu Ljudi sa četiri prsta. Sedmi međunarodni slavistički skup *Njegoševi dani* održan od 30. avgusta do 5. septembra u Kotoru 2017. godine, Zbornik radova *Njegoševi dani* koji je rezultat radova izloženih na naučnom skupu, uređivački odbor – Tatjana Bečanović, Rajka Glušica i Nataša Jovović, Studijski program za crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti, Filološki fakultet Nikšić, str.119-129.
ISSN 978-9940-694-03-6
28. **Vojičić-Komatina, O. (2020)** Fenomenologija zime i hladnoće u Andrićevim romanima Na Drini ćuprija i Prokleta avlija, Zbornik radova *Kriopetika Iva Andrića i ruskih nobelovaca* (međunarodni naučni simpozijum održan oktobra 2019.godine, dio naučnog projekta *Ivo Andrić u evropskom kontekstu* i naučni rad sa simpozijuma), urednik Branko Tošović, Institut za slavistiku Grac, Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske i Svet knjige, tom 13, str. 577-590.
ISBN 978-3-9504299-8-5 (Institut za slavistiku u Gracu)
ISBN 978-99976-27-45-2 (Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske)

ISBN 978-86-7396-780-6 (Svet knjige)

29. **Vojičić-Komatina, O.** (2019), Apsurd očovječenja u Bulatovićevim romanima Crveni petao leti prema nebu i Ljudi sa četiri prsta, Zbornik radova *Književnost i filozofija*, sveska 45 (radovi sa naučnog skupa Književnost i filozofija održanog 22. novembra 2018.godine u organizaciji Crnogorske akademije nauka i umjetnosti), urednik Pavle Pejović, str.91-104.
<https://canupub.me/fe65>
30. **Vojičić-Komatina, O.** (2021) Lirski mikrokosmos stvaralačkog diskursa Dragiše L. Jovovića, *Savremena crnogorska književnost za djecu i omladinu II*, Institut za dječiju i omladinsku književnost I Ratkovićeve večeri poezije, Podgorica – Bijelo Polje, str. 100-114.
ISSN 978-9940-9691-2-7
31. **Vojičić-Komatina, O.** (2012) **Slikovne prezentacije lirske emocije, recenzija zbirke pjesama *Krik mašte*** Aleksandra Gavranića, Podgorica, str. 1-2.
32. **Vojičić-Komatina, O.** (2017) Hronotop djetinjstva u naraciji Dragiše L. Jovovića, recenzija za zbirku priča *U dedovom krilu* Dragiše L. Jovovića, Biblioteka Radosav Ljumović, Podgorica, str.81-85.
33. **Vojičić-Komatina, O.** (2020) Žar plamene slutnje, recenzija za knjigu pjesama *Plamena slutnja* Miljana V. Živkovića, IVPE, Podgorica, str. 119-124.
34. **Vojičić-Komatina, O.** (2020) Ogleđi o harmoniji vre mena, recenzija za roman *Ogleđi o harmoniji vremena* Rada Grujića, Pegaz, Bijelo Polje, str. 6-13.
35. **Vojičić-Komatina O.** (u koautorstvu sa Janjušević N.) (2010) *Treći međunarodni slavistički skup Njegoševi dani*, Hronika, Rijec, Časopis za nauku o jeziku i književnosti, Nova serija, br. 3, Filozofski fakultet Univerziteta Crne Gore, Institut za jezik i književnost, Nikšić, str. 221–230, ISSN 0354-6039
<http://www.rijec.ac.me/rijec3.html>
36. **Jovović N.** (u koautorstvu sa Vojičić-Komatina Olga) (2011) *Njegoševi dani – čvrsti temelji montenegristike*, Prikaz Zbornika radova sa Trećeg međunarodnog slavističkog skupa *Njegoševi dani*, Univerzitet Crne Gore, Filozofski fakultet, Nikšić, 2011, Rijec, Nova serija, br. 5, str. 201–207, ISSN 0354-6039
http://www.rijec.ac.me/casopisi/rijec_5.pdf
37. **Vojičić-Komatina, O.** (2019) Putujući kroz Nevidbrog vidjeh po moru teče Lim, predgovor za roman *Nevidbrog* Rista Ratkovića, Edicija neprolazni romani, Nacionalna biblioteka Đurđe Crnojević, Cetinje, str.5-22.
ISBN 978-86-7079-223-4
38. **Jovović N, Vojičić-Komatina, O.** (2013) Tragom vječne prisutnosti Njegoševe, prikaz knjige Njegošev poetski univerzum Vesne Vukićević-Janković, *Rijec*, Časopis za nauku o jeziku i književnosti, urednik Rajka Glušica, br.10, str. 277-285.
ISSN 0354-6039
https://www.rijec.ac.me/casopisi/rijec_10pdf
39. **Vojičić-Komatina, O.** (2017) Poetska fragmentarizacija istorije u Bulatovićevom romanu *Ubojtak*, prikaz romana *Ubojtak* Boža Bulatovića, Le courrier Bibliographique - Bibliotafski vjesnik, Nacionalna biblioteka Đurđe Crnojević, str. 577-581.